

Súd: Krajský súd Bratislava  
Spisová značka: 8Co/212/2013  
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1112212967  
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 12. 2013  
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Janka Gažovičová  
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2013:1112212967.1

## Uznesenie

Krajský súd v Bratislave v právnej veci navrhovateľa: Q. V., A. B. XXX, W. W., zastúpenom JUDr. Lubomírom Müllerom, advokátom so sídlom Symfonická 1496/9, Praha, Česká republika, proti odporcovi: Slovenská republika - Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné nám. 13, Bratislava, o zaplatenie 465,73 eur s príslušenstvom, na odvolanie odporcu proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava I, č.k. 10C 92/2012-26, zo dňa 04.marca 2013, v časti priznanej náhrady trov konania, jednohlasne takto

### rozhodol:

Odvolací súd uznesenie súdu prvého stupňa v napadnutej časti **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** v tejto časti na ďalšie konanie.

### o d ô v o d n e n i e :

Uznesením č.k. 10C 92/2012-26 zo dňa 04. marca 2013 zastavil súd prvého stupňa

s poukazom na ust. § 96 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku konanie vo veci a odporcovi uložil povinnosť zaplatiť navrhovateľovi náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 119,28 eur pre účinné späťvzatie návrhu navrhovateľom v celom rozsahu. O náhrade trov konania rozhodol podľa ustanovenia § 146 ods. 2 vety prvej Občianskeho súdneho poriadku a konštatoval, že vo veci muselo byť konanie zastavené, pretože navrhovateľ zobral späť návrh na začatie konania, ktorý bol podaný dôvodne, keďže odporca priznal navrhovateľovi uplatnenú náhradu trov právneho zastúpenia až po tom, ako bol podaný návrh na súd, a teda z procesného hľadiska to bol odporca, ktorý zavinil, že konanie muselo byť zastavené, a preto mu vznikla povinnosť zaplatiť navrhovateľovi trovy konania. Ďalej uviedol, že z úradnej činnosti mu je známe, že navrhovateľ si uplatnil na súde aj ostatné čiastkové nároky, ktoré mu titulom náhrady škody vznikli vydaním toho istého nezákonného rozhodnutia, pričom všetky tieto nároky si navrhovateľ mohol uplatniť v jednom konaní, čo by bolo v súlade so zásadou hospodárnosti konania, takéto samostatné uplatňovanie jednotlivých nárokov vedie totiž k záveru, že jeho účelom je navýšenie trov právneho zastúpenia. Keďže v prejednávanej veci ide o drobný spor, pričom uplatnené trovy konania sú neprimerané voči pohľadávke, v súlade s ustanovením § 150 ods. 2 O.s.p. priznal navrhovateľovi náhradu trov právneho zastúpenia iba v rozsahu 75% a to tak, že trovy právneho zastúpenia vyčíslené v sume 159,04 eur, znížil o 25% na sumu 119,28 eur.

Proti tomuto uzneseniu, do jeho výroku o náhrade trov konania, podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie odporca domáhajúc sa jeho zmeny tak, aby navrhovateľovi nebola priznaná náhrada trov konania, alternatívne jeho zrušenia a vrátenia veci súdu prvého stupňa na ďalšie konanie dôvodiac tým, že súd prvého stupňa vec nesprávne právne posúdil, nedostatočne zistil skutkový stav veci, konanie má inú vadu, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a postupom súdu sa mu odňala možnosť konať pred súdom.

Vytýkal súdu prvého stupňa, že nebral do úvahy skutočnosti podstatné pre priznanie tohto nároku, a to konanie právneho zástupcu navrhovateľa, ktoré vykazuje znaky šikanózneho výkonu práva a ktoré

je súčasne konaním v rozpore so zákonom, konkrétne so zákonnou povinnosťou právneho zástupcu konať s odbornou starostlivosťou pri zachovaní účelnosti a hospodárnosti poskytovaných právnych služieb a jeho povinnosťou dodržiavať pravidlá profesijnej etiky. Poukázal na to, že právny zástupca navrhovateľa uplatňoval u neho jednou žiadosťou odškodnenia za všetky nároky navrhovateľa (náhrada nákladov výkonu trestu, náhrada nákladov väzby, náhrada nákladov trestného konania, náhrada straty na zárobku, náhrada cestovného, náhrada nákladov právneho zastúpenia, náhrada nemajetkovej ujmy) podľa zákona číslo 119/1990 Zb., pričom následne uplatnil všetky nároky navrhovateľa osobitne, pričom tak vytvoril viaceré samostatné súdne konania vedené na tom istom súde. Poukazoval na to, že v tomto prípade ide o jednoduchý spor a všetky uplatnené nároky nevyžadujú žiadne špeciálne alebo fyzicky, psychicky či finančne náročné dokazovanie, nakoľko tieto nároky vyplývajú priamo zo zákona, a tento zákon aj presným a jednoznačným spôsobom určuje výšku jednotlivých nárokov, teda v tomto smere nie je potrebné žiadne výnimočné dokazovanie na účely zistenia výšky jednotlivých nárokov, všetky uplatňované nároky vychádzajú z toho istého skutkového stavu preukázaného listinnými dôkazmi a z toho istého právneho titulu. Poznamenal, že hoci navrhovateľ je dominus litis a zákon ho tak neobmedzuje žiadnym spôsobom pri uplatňovaní jeho práv prostredníctvom žalôb, toto postavenie navrhovateľa však nesmie vytvárať prostredie pre vznik bezdôvodného obohatenia v podobe trov právneho zastúpenia a hoci je na navrhovateľovi, akým spôsobom si svoje nároky na súde uplatní, musí si však byť potom vedomý toho, že v prípade nehospodárnosti a neúčelnosti vynaložených trov právneho zastúpenia, mu tieto nebudú uhradené, respektíve priznané v súdnom konaní a bude ich musieť znášať sám, prípadne ich bude musieť znášať sám právny zástupca, ktorý ich svojím neodborným a nehospodárnym konaním spôsobil; keď on nie je povinný podľa zákona číslo 586/2003 Z.z. uhradiť trovy, ktoré vznikli v súvislosti so zastúpením, ktoré nebolo vykonané s odbornou starostlivosťou. V tomto smere poukázal aj na § 2 O.s.p. a zásadu zákazu zneužitia práva. Dodal, že náhrada trov konania nemá smerovať k nijakej forme potrestania povinného účastníka, ale jedine k tomu, aby sa oprávnenej strane kompenzovali náklady, ktoré boli potrebné k účelnému uplatňovaniu alebo bráneniu práva a v žiadnom smere nemá znamenať určitú formu obohacovania sa na úkor povinnej strany. Na podporu svojho tvrdenia predložil uznesenie Krajského súdu v Bratislave č.k. 5Co 598/2012 - 50 zo dňa 30. 11. 2012 a uznesenie Krajského súdu v Trnave č.k. 10Co/29/2012 - 116 zo dňa 31. 01. 2013 a nález Ústavného súdu Českej republiky sp.zn. I. ÚS 988/2012. Má za to, že takéto konanie nemôže požívať právnu ochranu, nakoľko ide o šikanózne zneužívanie práva, ktoré je spôsobilé druhému účastníkovi spôsobiť škodu. Namietal, že právny zástupca navrhovateľa nepostupoval s odbornou starostlivosťou, keďže jeho úkony nevykazujú známky žiadnej hospodárnosti poskytovania právnych služieb, toto konanie možno považovať za šikanózne, za účelom získania bezdôvodného obohatenia sa na úkor štátneho rozpočtu, v rozpore so základnými zásadami občianskeho súdneho konania, najmä so zásadou hospodárnosti konania. Zotrval na svojej argumentácii, že právny zástupca si svojím konaním v rozpore so zákonom sám zaviniel vznik trov právneho zastúpenia, ktoré teraz požaduje prostredníctvom inštitútu trov konania v mene navrhovateľa. Vytykal súd prvého stupňa, že priznal náhradu trov konania bez skúmania účelnosti ich vynaloženia. Súd prvého stupňa tak mal trovy konania nepriznať nielen na podklade ustanovenia § 150 ods. 2 O.s.p., ale aj na podklade ustanovenia 150 ods. 1 O.s.p..

Odvolací súd preskúmal vec podľa ust. § 212 ods.1 O.s.p. v medziach dôvodov odvolania, bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 214 ods.2 O.s.p. a dospel k záveru, že správnosť právnych záverov súdu prvého stupňa z hľadiska odvolacích námietok odporcu nie je možné, pre nedostatok dôvodov jeho rozhodnutia, vecne preskúmať.

Obsahom práva na právnu pomoc garantovaného čl. 47 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky je možnosť každého na základe vlastnej úvahy zvoliť si zástupcu v konaní pred súdom, vyjmúc prípady obligatórneho zastúpenia. Je totiž výsostným (slobodným) právom účastníka rozhodnúť, koho ustanoví za svojho zástupcu v konaní pred súdom. Možnosť tejto voľby (úvahy) neobmedzuje ani iným spôsobom nevymedzuje. Jej kritériá sú autonómnou vecou účastníka konania.

Právna úprava príkladmo uvádza, že trovami konania sú najmä hotové výdavky účastníkov konania a ich zástupcov (§ 137 O.s.p.). Takými sú aj odmena advokáta, náhrada

hotových výdavkov a náhrada za stratu času spojená s jeho činnosťou, obsahovo vymedzené

príslušnými predpismi. Súd rozhodujúci o priznaní náhrady trov konania je povinný vždy skúmať účelnosť vynaložených trov konania uplatnených úspešným účastníkom konania v spore. Vo všeobecnosti predstavuje účelnosť vlastnosť procesu spočívajúcu v sledovaní cieľa. Účelnosť spravidla nachádza svoju opodstatnenosť vtedy, ak vychádza zo zákonných dôvodov a kritérií a neprekračuje ich medze. Je preto potrebné rozlišovať medzi právom účastníka konania (fyzickej, právnickej osoby, štátneho orgánu) na právnu pomoc a nárokom

na náhradu trov konania za poskytnutú právnu pomoc.

Z ust. § 142 ods. 1 O.s.p. nevyplýva, že by odmena za zastupovanie advokátom v civilnom konaní bola sama osebe vždy trovami potrebnými k účelnému uplatňovaniu alebo bráneniu práva. Je potrebné prihliadnuť aj na samotný výber procesných prostriedkov zvolených účastníkom v každom konkrétnom prípade na uplatnenia alebo bránenie práva, ktoré ovplyvňujú aj rozsah trov, na ktorých náhradu môže, ale tiež rovnako nemusí, účastníkovi vzniknúť nárok, a preto účastník konania musí znášať aj procesnú zodpovednosť za voľbu konkrétneho prostriedku uplatňovania práva alebo jeho bránenia v súdnom konaní, ako aj procesné dôsledky spojené s prípadnou nevhodnosťou jeho výberu, a to aj v podobe nepriznania náhrady trov konania. Jednotlivé úkony právnej služby je preto potrebné posúdiť z hľadiska dosiahnutia rýchlosti, efektívnosti a účinnosti súdnej ochrany, ako aj z hľadiska hospodárnosti konania. Zákonná požiadavka dbať, z hľadiska priznania náhrady trov konania, na účelnosť ich vynaloženia, nijako neobmedzuje právo účastníka na poskytnutie právnej pomoci (čl. 47 ods. 2 Ústavy SR) a nie je ani v rozpore s podstatou dispozičnej zásady rozhodnúť sa začať súdne konanie podaním jednej či viacerých žalôb na súde voči určitému subjektu.

Inou vadou konania v zmysle ust. § 205 ods. 2, písm.b/ O.s.p. je procesná vada, ktorá na rozdiel od väd taxatívne vymenovaných v § 221 ods. 1 písm. a/ a ž g/ O.s.p. nezakladá zmätočnosť rozhodnutia, ale jej základom je porušenie procesných ustanovení upravujúcich postup v občianskom súdom konaní. Iná vada konania je právne relevantná, ak mala za následok vecnú nesprávnosť rozhodnutia. Na takúto vadu konania pred súdom prvého stupňa odvolací súd prihliada aj keď nebola výslovne v odvolaní namietaná (ust. § 212 ods. 3 O.s.p.). O takúto inú vadu konania ide aj vtedy ak súd v procese dokazovania nevykoná dokazovanie v súlade so zákonom a spôsobom upraveným v zákone alebo ak je rozhodnutie nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov pre absenciu náležitostí podľa ust. § 157 ods. 2 O.s.p..

V posudzovanej veci je nepochybne zrejmé, že navrhovateľ zoberal návrh späť, nakoľko odporca zaplatil žalovanú istinu spolu s požadovaným úrokom z omeškania po podaní návrhu. Súd prvého stupňa konštatoval v tejto súvislosti zavinenie odporcu na zastavení konania a vyvodil tak vznik jeho povinnosti zaplatiť navrhovateľovi náhradu trov konania s poukazom na ust. § 146 ods. 2 vety prvej O.s.p.. V tomto smere súd prvého stupňa nesprávne právne posúdil vznik nároku navrhovateľa na náhradu trov konania, nakoľko v danom prípade sa pre rozhodovanie o náhrade trov konania uplatní § 146 ods. 2 veta druhá O.s.p., pretože návrh bol vzatý navrhovateľom späť pre správanie odporcu; navrhovateľovi tak vznikol nárok na náhradu účelne vynaložených trov konania na uplatňovanie jeho práva (§ 142 ods. 1 O.s.p.).

Súd prvého stupňa podľa ust. § 150 ods.2 O.s.p. krátil nárok navrhovateľa na náhradu trov konania o 25% s poukazom na neprimeranosť ich výšky (159,04 eur) k pohľadávke (465,73 eur), a preto nárok na náhradu trov konania znížil na sumu 119,28 eur. Súd prvého stupňa žiadnym spôsobom nevysvetlil, v čom mala neprimeranosť výšky trov konania vo vzťahu k pohľadávke spočívať a z odôvodnenia jeho rozhodnutia nemožno zistiť, na základe akých úvah dospel k záveru o primeranosti výšky trov konania zníženej o 25%.

Súd prvého stupňa ďalej konštatoval, že navrhovateľ si uplatnil na súde aj ostatné čiastkové nároky, ktoré mu titulom náhrady škody vznikli vydaním toho istého nezákonného rozhodnutia, pričom všetky tieto nároky si mohol uplatniť v jednom konaní, čo by bolo v súlade so zásadou hospodárnosti konania a že takéto samostatné uplatňovanie jednotlivých nárokov vedie k záveru, že jeho účelom je práve navýšenie trov právneho zastúpenia. Vo vzťahu k uvedeným zisteniam súd prvého stupňa nevyvodil žiadne právne závery a ani sa nezaoberal nárokom navrhovateľa na náhradu trov konania z hľadiska účelnosti ich vynaloženia. Z odôvodnenia rozhodnutia nemožno zistiť, ako súd prvého stupňa na tieto relevantné skutočnosti prihliadol, či ich vzal do úvahy pri rozhodovaní o náhrade trov konania, resp. prečo ich nevyhodnotil z pohľadu zásady účelnosti ich vynaloženia.

Odvolačný súd si v tomto smere v plnom rozsahu osvojil argumentáciu odporcu a dospel v danom prípade k záveru, že uplatnenie jedného nároku na náhradu škody navrhovateľom viacerými žalobami, ktorými sú samostatne uplatňované jednotlivé položky, z ktorých celkový nárok na náhradu škody pozostáva, vychádzajúce z rovnakých skutkových okolností a majúce zákonný podklad v rovnakom právnom predpise, predstavuje taký spôsob uplatňovania pohľadávky, ktorý je v rozpore so zásadami hospodárnosti a rýchlosti konania a s požiadavkou účelnosti vynaložených trov konania, nakoľko účelom právneho zastúpenia v takomto prípade nie je efektívne poskytovanie právnej pomoci, ale umelé navýšovanie trov právneho zastúpenia, ktoré predstavuje zneužívanie práva na poskytnutie právnej pomoci advokátom v konaní, blížiac sa svojou intenzitou až ku šikanóznemu výkonu práva, a preto takéto trovy konania nemožno priznať, hoci by aj mal navrhovateľ na ne zákonný nárok. Nejde totiž o bezpodmienečne nevyhnutné trovy, ktoré by bol musel navrhovateľ vynaložiť na dosiahnutie súdnej ochrany svojho porušeného práva práve podaním samostatnej žaloby, keď jednou žalobou, týkajúcou sa všetkých položiek, z ktorých odškodnenie pozostáva, by sa jednoduchším (menej zaťažujúcim protistranu) a hospodárnejším (úspornejším) spôsobom dosiahol rovnaký cieľ, teda súdnej ochrany by sa navrhovateľ rovnako účinne dovolal bez potreby rozdelenia nároku na viaceré položky a ich uplatňovanie si viacerými žalobami, založenými na rovnakom skutkovom a právnom podklade, vo viacerých súdnych konaniach.

S ohľadom na uvedené odvolací súd preto zastáva názor, že za účelné nemožno považovať trovy právneho zastúpenia za také úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie návrhu, späťvzatie návrhu), na ktoré už vznikol navrhovateľovi nárok v inom obdobnom konaní, vedenom medzi totožnými účastníkmi konania o jednom z viacerých nárokov navrhovateľa, založenom na totožnom skutkom a právnom podklade, bez preukázania takých relevantných dôvodov v tomto ďalšom konaní, pre ktoré by nevyhnutne museli byť tieto úkony právnej služby vykonané v samostatnom konaní o tomto nároku. Uvedené závery nie sú v rozpore ani s dispozičnou zásadou občianskeho súdneho konania a nijako neobmedzujú navrhovateľa na podanie žaloby a na ďalšie disponovanie s ňou a predmetom konania, ktorých voľba však podlieha princípom občianskeho súdneho konania, ktoré treba aj v tomto prípade vykladať tak, aby sa dosiahol jeho účel, ktorým je spravodlivá, rýchla a účinná ochrana práv a oprávnených záujmov všetkých účastníkov konania (§ 1, § 6 O.s.p.).

So zreteľom na uvedené odvolací súd uzavrel, že uznesenie súdu prvého stupňa v časti rozhodnutia o náhrade trov konania nespĺňa zákonné náležitosti odôvodnenia a je tak v rozpore s ust. § 157 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 167 ods. 2 O.s.p. a z neho vyplývajúcej požiadavky preskúmateľnosti a presvedčivosti súdnych rozhodnutí.

Rozhodnutie vo veci odvolacím súdom by však nahrádzalo prvostupňové rozhodnutie, čím by bolo účastníkom odoprené právo namietat' správnosť záverov na inštančne vyššom súde. Posúdenie správnosti výroku rozhodnutia na podklade jeho riadneho odôvodnenia v rámci dvojinštančného súdneho konania je súčasťou práva na súdnu ochranu a spravodlivý súdny proces. Požiadavke dôsledného rešpektovania ústavného princípu dvojinštančnosti konania je preto možné učiniť zadosť iba kasačným rozhodnutím.

S poukazom na vyššie uvedené nedostatky dospel odvolací súd k záveru, že výrok rozhodnutia súdu prvého stupňa o náhrade trov konania nemá dostatočnú oporu v odôvodnení rozhodnutia, ktoré tak pre nedostatok dôvodov nedáva spoľahlivý a presvedčivý podklad pre opodstatnenosť rozhodnutia o

trovách konania v jeho výrokovej časti. Z tohto pohľadu odvolací súd uzavrel, že pre túto inú vadu konania spočívajúcu v nepreskúmateľnosti uznesenia súdu prvého stupňa, pre ktorú nie je možné náležite preskúmať výrok jeho rozhodnutia v tejto časti z hľadiska posúdenia jeho vecnej správnosti, nemožno považovať rozhodnutie súdu prvého stupňa v tejto napadnutej časti za správne. Vzhľadom na túto inú vadu konania, ktorá tak mala vplyv na vecnú správnosť rozhodnutia v tejto časti, odvolací súd uznesenie súdu prvého stupňa zrušil (§ 221 ods. 1 písm. h/ O.s.p.) a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 221 ods. 2 O.s.p.), v ktorom súd prvého stupňa odstráni vytknuté nedostatky vo vyššie naznačovanom smere tak, že svoje úvahy, na základe ktorých dospel k rozhodnutiu o náhrade trov konania, zákonným (zrozumiteľným) spôsobom rozvedie a vypořádá sa náležitým spôsobom aj s námietkami odporcu a v tomto smere posúdi účelnosť navrhovateľom vynaložených trov konania vo vyššie naznačenom smere; za týmto účelom bude potrebné zistiť, či už bola navrhovateľovi v jenom z viacerých konaní, prebiehajúcich na súde o tomto nároku na odškodnenie, právoplatne priznaná náhrada trov konania a aká, t.j. z čoho pozostávajúca.

V novom rozhodnutí súd prvého stupňa rozhodne aj o náhrade trov tohto odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 O.s.p.).

**Poučenie:**

Proti tomuto uzneseniu nie je odvolanie prípustné.